

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 2017 р. №

Київ

**Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги на
відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів
господарювання**

Відповідно до пункту 5 частини другої статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» Кабінет Міністрів постановляє:

1. Затвердити Критерії оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня набрання чинності Законом України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» в цілому.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

ЗАТВЕРДЖЕНО
постанова Кабінету
Міністрів України
від 2017 р. №

КРИТЕРІЇ

оцінки допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання

Розділ 1. Загальні положення

1. Ці Критерії оцінки державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання застосовуються Антимонопольним комітетом України (далі – Уповноважений орган з питань державної допомоги, Уповноважений орган) для прийняття рішення про допустимість нової державної допомоги для конкуренції у встановленому ним порядку та у відповідності до частини четвертої статті 6 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон).

2. Для цілей цих Критеріїв терміни вживаються у такому значенні:

Довгострокова рентабельність суб'єкта господарювання – стан суб'єкта господарювання, який характеризується здатністю забезпечити належний очікуваний рівень дохідності капіталу після оплати всіх своїх витрат, у тому числі амортизаційних відрахувань, фінансових витрат та є конкурентоспроможним на ринку.

Суб'єкт господарювання, що перебуває у скрутному становищі – суб'єкт господарювання, який не здатний запобігти збиткам, використовуючи власні ресурси або ресурси, які можна було б отримати від власників/учасників, кредиторів та/або з інших джерел, існування якого без втручання держави у коротко- або середньостроковій перспективі опинилося б під загрозою.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», «Про захист економічної конкуренції», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», загальних критеріїв оцінки державної допомоги, затверджених постановою Кабінету Міністрів України та Критерії

оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва, затверджених постановою Кабінету Міністрів України.

2. Загальні положення

2.1. Допустимість державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання (крім фінансових установ) визначається цими Критеріями з урахуванням загальних критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, затверджених постановою Кабінету Міністрів України (далі – Загальні критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання).

2.2. Метою надання державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання, незалежно від виду (форми) державної підтримки, є відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання та/або довгострокової їх рентабельності.

2.3. Державна допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання (крім фінансових установ) може бути визнана Уповноваженим органом як сумісна (допустима для конкуренції) із засадами функціонування внутрішнього ринку за умови дотримання цих Критеріїв та/або Загальних критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання.

2.4. Уповноважений орган за необхідності та з метою уникнення спотворення або можливості спотворення конкуренції надає рекомендації, та/або може зобов'язати надавачів державної допомоги виконати інші умови та/або вчинити інші дії.

2.5. Заходи відновлення платоспроможності та реструктуризації суб'єктів господарювання, викладені у планах санації, мирових угодах чи інших формах, що за змістом передбачають впровадження заходів державної підтримки, підлягають обов'язковому повідомленню Уповноваженому органу у визначеному ним порядку до моменту їх затвердження судовими чи прийняття іншими державними органами.

2.6. Обсяг державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання розраховується надавачами за формулою наведеною у додатку до цих Критеріїв.

2.7. Складовими витрат на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання є: дозволені витрати держави; власні ресурси суб'єктів господарювання (їх акціонерів, власників, учасників

або групи суб'єктів господарювання, до якої належать такі суб'єкти господарювання) та/або запозичені ними інші ресурси, окрім державної допомоги. Співвідношення витрат держави та суб'єктів господарювання визначається в залежності від форм державної допомоги та вимог цих Критеріїв.

2.8. Обсяг державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання має бути обмежений мінімальним розміром державної допомоги на відновлення платоспроможності та/або реструктуризації суб'єктів господарювання.

2.9. Суб'єкти господарювання (акціонери, власники, учасники та/або група суб'єктів господарювання, до якої належать такі суб'єкти господарювання) зобов'язані вжити вичерпних заходів із відновлення платоспроможності та реструктуризації за рахунок власних та/або інших запозичених ресурсів, окрім державної допомоги.

3. Заборона надання державної допомоги

3.1. Не допускається надання державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію:

3.1.1. суб'єктам господарювання, які здійснюють господарську діяльність менше трьох років із дня їх державної реєстрації;

3.1.2. групі суб'єктів господарювання (далі – Група), до складу якої входить суб'єкт господарювання, що перебуває у скрутному становищі, окрім випадків: якщо скрутне становище суб'єкта господарювання спричинене об'єктивними обставинами, а не внаслідок нераціонального розподілу коштів всередині Групи, до якої він належить; якщо скрутне становище окремого суб'єкта господарювання призводить до скрутного становища Групи загалом;

3.1.3. суб'єктам господарювання, які не виконали рішення Уповноваженого органу про повернення незаконної державної допомоги, недопустимої для конкуренції у порядку, передбаченому законодавством про державну допомогу суб'єктам господарювання;

3.1.4. суб'єктам господарювання, які отримали державну допомогу, обсяг та інтенсивність якої перевищують розмір, визначений пунктами 2.6-2.9 цих Критеріїв;

3.1.5. суб'єктам господарювання, що задіяні у діяльності з вугледобування та виробництва сталі;

3.1.6. суб'єктам господарювання, на які поширюються правила надання державної допомоги для фінансових установ;

3.1.7. суб'єктам господарювання, які є резидентами держави-агресора відносно України, контролюються резидентами держави-агресора або до якого застосовуються спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції».

3.2. Державна допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання може надаватися не частіше, ніж раз на десять років із дня набрання чинності нормативно-правовим актом чи розпорядчим актом, на підставі якого надавалася така допомога.

4. Підстави отримання державної допомоги

4.1. Суб'єкти господарювання незалежно від форми власності, організаційно-правової форми вважаються такими, що перебувають у скрутному становищі, якщо має місце наявність однієї з ознак:

4.1.1. сума кредиторських вимог перевищує п'ятдесят відсотків кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання згідно з даними його бухгалтерського обліку та фінансової звітності за останні три роки;

4.1.2. зменшення статутного капіталу акціонерного товариства нижче встановленого законом мінімального розміру;

4.1.3. рівень показників фінансової стійкості (коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів, коефіцієнт автономії (платоспроможності), коефіцієнт маневреності власних коштів, коефіцієнт ефективності використання власних коштів, коефіцієнт використання фінансових ресурсів усього майна) є нижчим за встановлені законодавством норми;

4.1.4. криза ліквідності та/або технічна неплатоспроможність;

4.1.5. рівень показників ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання (коефіцієнт покриття (загальної ліквідності); коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності) є нижчим за встановлені законодавством норми;

4.1.6. невиконання плану досудової та/або судової санації протягом строку, встановленого договором або судом;

4.1.7. порушення щодо суб'єкта господарювання справи про банкрутство;

4.1.8. інші вагомні ознаки, що свідчать про тенденцію втрати економічної та фінансової стабільності суб'єкта господарювання та за наявності яких суб'єкти господарювання у майбутньому припинять діяльність без державної допомоги.

4.2. Скрутне становище суб'єктів господарювання є підставою для звернення про отримання державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання.

4.3. Надавачі державної допомоги, які ініціюють та/або здійснюють надання державної допомоги, зобов'язані довести перебування суб'єкта господарювання – отримувача державної допомоги у скрутному становищі шляхом, зокрема, надання доказів: вжиття суб'єктами господарювання, його засновниками (учасниками, акціонерами), власниками майна (органами, уповноваженими управляти майном) позасудових та судових заходів для запобігання банкрутству суб'єктів господарювання; доказів неможливості залучення інших ресурсів (залучення банківських кредитів, інвесторів тощо), окрім власних ресурсів суб'єкта господарювання та державної допомоги.

5. Види державної допомоги

5.1. Державна допомога на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання поділяється на:

5.1.1. державну допомогу на відновлення платоспроможності;

5.1.2. державну допомогу на реструктуризацію;

5.1.3. державну допомогу для тимчасової підтримки в рамках реструктуризації суб'єктів малого та середнього підприємництва (далі – державна допомога СМСП).

5.2. Державна допомога на реструктуризацію суб'єктів господарювання може включати державну допомогу на відновлення платоспроможності.

6. Допомога на відновлення платоспроможності

6.1. Державна допомога на відновлення платоспроможності може бути надана суб'єктам господарювання з метою тимчасової підтримки їх діяльності та платоспроможності протягом періоду, необхідного для проведення аналізу обставин, що призвели до їх скрутного становища, розроблення плану реструктуризації або ліквідації.

6.2. Період, на який може бути надана державна допомога на відновлення платоспроможності затверджується рішенням Уповноваженого органу з урахуванням пропозицій надавачів, але не більше ніж на шість місяців з моменту прийняття Уповноваженим органом рішення щодо допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності.

6.3. Обсяг державної допомоги на відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання обмежується мінімальним розміром державної допомоги, необхідним для покриття поточних операційних витрат суб'єктів господарювання, що перебувають у скрутному становищі на період, визначений пунктом 6.2 цих Критеріїв.

6.4. Обсяг державної допомоги на відновлення платоспроможності суб'єктів господарювання розраховується надавачами державної допомоги за формулою, наведеною у додатку до цих Критеріїв.

6.5. Формами державної допомоги на відновлення платоспроможності є короткострокові та середньострокові позики (кредити) з ринковою процентною ставкою та/або державні гарантії.

6.6. Не пізніше останнього дня строку, визначеного пунктом 6.2. цих Критеріїв, надавачі та суб'єкти господарювання зобов'язані надати Уповноваженому органу:

6.6.1. висновок про фінансовий стан суб'єктів господарювання за наслідками використання допомоги із зазначенням позитивних та негативних результатів, досягнення/недосягнення мети надання державної допомоги;

6.6.2. план реструктуризації або ліквідації;

6.6.3. докази припинення зобов'язань за гарантією та/або докази відшкодування кредиту з відсотками за весь період користування ним у повному обсязі.

7. Допомога на реструктуризацію

7.1. Державна допомога на реструктуризацію надається з метою відновлення довгострокової рентабельності суб'єктів господарювання, що перебувають у скрутному становищі, шляхом впровадження довгострокового плану реструктуризації.

7.2. Період, на який може бути надана державна допомога на реструктуризацію суб'єктам господарювання, затверджується рішенням Уповноваженого органу з урахуванням пропозиції надавачів державної допомоги та має складати не більше шість місяців з моменту прийняття Уповноваженим органом рішення щодо допустимості державної допомоги на реструктуризацію.

7.3. Обсяг державної допомоги на реструктуризацію суб'єктів господарювання розраховується надавачами державної допомоги за формулою, наведеною у додатку до цих Критеріїв.

7.4. Розмір (інтенсивність) державної допомоги на реструктуризацію суб'єктів господарювання має бути мінімально необхідним для покриття витрат таких суб'єктів господарювання на період, визначений пунктом 7.2 цих Критеріїв. При цьому власні витрати суб'єктів господарювання (їх акціонерів, власників, учасників або Групи суб'єктів господарювання, до якої належать такі суб'єкти господарювання) на реструктуризацію у співвідношенні до загального розміру державної допомоги мають складати:

7.4.1. для суб'єктів малого підприємництва - не менше ніж двадцять п'ять відсотків всіх витрат на реструктуризацію;

7.4.2. для суб'єктів середнього підприємництва - не менше ніж сорок відсотків всіх витрат на реструктуризацію;

7.4.3. для суб'єктів великого підприємництва - не менше ніж п'ятдесят відсотків всіх витрат на реструктуризацію.

7.5. Формами державної допомоги на реструктуризацію, зокрема є:

7.5.1. реорганізація і раціоналізація діяльності суб'єктів господарювання, що передбачає відмову від збиткових видів діяльності;

7.5.2. фінансова реструктуризація, в тому числі списання кредиторської заборгованості, придбання частки у статутному капіталі суб'єктів господарювання;

7.5.3. інші форми (заходи).

7.6. У разі, якщо план реструктуризації розрахований на декілька років та містить значний розмір державної допомоги, Уповноважений орган може вимагати поділу такого плану на декілька частин.

7.7. План реструктуризації має містити, зокрема, наступні положення:

7.7.1. мету його запровадження;

7.7.2. форму (захід) державної допомоги та обґрунтування доцільності застосування такої форми (заходу) допомоги;

7.7.3. термін дії плану реструктуризації;

7.7.4. опис скрутного становища суб'єктів господарювання: підстави, причини, що призвели до виникнення скрутного становища,

7.7.5. опис існуючої бізнес-моделі суб'єкта господарювання: організаційну структуру, корпоративне управління;

7.7.6. аналіз управлінських рішень виконавчого та наглядових органів суб'єктів господарювання, висновки;

7.7.7. очікувані результати запланованої реструктуризації: негативний та позитивний результат впровадження, сильні та слабкі сторони суб'єкта господарювання;

7.7.8. аналіз ринку діяльності суб'єкта господарювання, тенденції, перспективи розвитку;

7.7.9. розрахунки та аналіз впливу державної допомоги на продуктивність суб'єкта господарювання, фактори ризику;

7.7.10. прогнозований дохід після покриття суб'єктом господарювання всіх витрат, включаючи амортизацію та фінансові витрати;

7.7.11. розрахунки за формою (таблиці, додаток);

7.7.12. альтернативний план діяльності суб'єкта господарювання без залучення державної допомоги та порівняльний аналіз із

зазначенням вірогідного альтернативного сценарію, що не передбачає залучення державної допомоги;

7.7.13. обсяг власних витрат суб'єктів господарювання, їх акціонерів, власників, учасників або групи осіб, до якої належать такі суб'єкти господарювання, у відсотковому співвідношенні до загального розміру державної допомоги;

7.7.14. зобов'язання суб'єктів господарювання - отримувачів після реструктуризації;

7.7.15. гарантії відновлення довгострокової діяльності суб'єктів господарювання за наслідками виконання плану реструктуризації.

7.8. Уповноважений орган може рекомендувати визначити у плані реструктуризації додаткові положення з метою збереження конкурентних умови на ринку.

7.9. Не пізніше останнього дня, визначеного пунктом 7.2 цих Критеріїв та рішенням Уповноваженого органу, надавачі та суб'єкти господарювання зобов'язані надати Уповноваженому органу:

7.9.1. звіт про відновлення рентабельності суб'єктів господарювання внаслідок реалізації плану реструктуризації (далі – Звіт за планом реструктуризації);

7.9.2. щорічний Звіт за планом реструктуризації, у разі його якщо він розрахований на декілька років;

7.9.3. докази припинення зобов'язань за гарантією, кредитом тощо;

7.9.4. докази повернення обсягу отриманої державної допомоги та відсотків за весь період користування допомогою;

7.9.5. план ліквідації суб'єктів господарювання.

7.10. Надавачі та суб'єкти господарювання – отримувачі державної допомоги зобов'язані виконувати план реструктуризації та інші зобов'язання, визначені рішенням Уповноваженого органу добросовісно, виключно у повному обсязі та у спосіб, визначений рішенням Уповноваженого органу щодо допустимості державної допомоги на реструктуризацію та планом реструктуризації.

7.11. Зміни до плану реструктуризації та/або чинних програм державної допомоги, що передбачають збільшення фінансування менш як на двадцять відсотків бюджету відповідної програми державної допомоги, вносяться за рішенням Уповноваженого органу у порядку повідомлення про нову державну допомогу.

7.12. Реалізація плану реструктуризації у інший спосіб та/або з іншою метою, ніж передбачено планом та затверджено рішенням Уповноваженого

органу, є його невиконанням та підставою для порушення Уповноваженим органом справи згідно розпорядження Антимонопольного комітету України від 12 квітня 2016р. № 8-рп «Про затвердження Порядку розгляду справ про державну допомогу суб'єктам господарювання», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 травня 2016 р. за № 686/28816.

8. Державна допомога для тимчасової підтримки в рамках реструктуризації суб'єктів малого та середнього підприємництва

8.1. Державна допомога для тимчасової підтримки в рамках реструктуризації може надаватися лише суб'єктам малого та середнього підприємництва з метою підтримки належного рівня їх платоспроможності на період до розроблення спрощеного плану їх реструктуризації або плану ліквідації.

8.2. Період, на який може бути надана державна допомога суб'єктам малого та середнього підприємництва, затверджується рішенням Уповноваженого органу з урахуванням пропозиції надавачів державної допомоги та має складати не більше ніж вісімнадцять місяців з моменту прийняття Уповноваженим органом рішення про допустимість державної допомоги державна допомога суб'єктам малого та середнього підприємництва.

8.3. Обсяг державної допомоги для суб'єктів малого та середнього підприємництва обмежується обсягом, що необхідний для підтримки суб'єктів господарювання на період, визначений пунктом 8.2 цих Критеріїв та розраховується надавачами державної допомоги за формулою, наведеною у додатку до цих Критеріїв.

8.4. Якщо державна допомога суб'єктам малого та середнього підприємництва надається в рамках відповідних програм, обсяг такої допомоги не може перевищувати десять мільйонів євро у сукупності за всіма формами за попередні три роки з моменту надання останньої форми державної підтримки або терміну закінчення періоду реструктуризації.

8.5. Розмір (інтенсивність) державної допомоги суб'єктам малого та середнього підприємництва має бути мінімально необхідним для покриття витрат таких суб'єктів господарювання на період, визначений пунктом 8.2 цих Критеріїв. При цьому власні витрати суб'єктів господарювання (їх акціонерів, власників, учасників або Групи загалом, до якої належать такі суб'єкти господарювання) на реструктуризацію у співвідношенні до загального розміру державної допомоги мають визначатися у розмірі зазначеному у підпунктах 7.4.1-7.4.2 пункту 7.4 цих Критеріїв.

8.6. Формами державної допомоги для суб'єктів малого та середнього підприємництва є:

8.6.1. короткострокові та середньострокові позики (кредити) з ринковою процентною ставкою, що діяла на момент прийняття рішення Уповноваженого органу про допустимість державної допомоги;

8.6.2. гарантії за позиками (кредитами);

8.6.3. інші форми.

8.7. Не пізніше останнього дня, визначеного пунктом 8.2 цих Критеріїв та рішенням Уповноваженого органу, надавачі та суб'єкти господарювання зобов'язані надати Уповноваженому органу один з таких документів (інформацію):

8.7.1. звіт про наслідки використання державної допомоги на період тимчасової підтримки та реструктуризації;

8.7.2. спрощений план реструктуризації або план ліквідації;

8.7.3. докази припинення зобов'язань за гарантією, повернення кредитів у повному обсязі та сплати відсотків за ним.

8.8. Спрощений план реструктуризації суб'єктів малого або середнього підприємництва має відповідати вимогам, визначених пунктом 7.7 цих Критеріїв.

9. Критерії сумісності державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання із засадами функціонування ринку

9.1. Критерії сумісності державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання із засадами функціонування ринку визначаються цими Критеріями з урахуванням Загальних критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання.

9.2. У разі неможливості визначення допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання за цими Критеріями, застосовуються Загальні критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання.

9.3. Сукупними критеріями допустимості державної допомоги на відновлення платоспроможності та реструктуризацію суб'єктів господарювання є:

9.3.1. вагомий суспільний інтерес заходу державної допомоги та наявність:

суттєвих соціальних негараздів та/або можливість їх виникнення, зокрема внаслідок високого рівня безробіття порівняно з іншими регіонами в державі, постійним зростанням рівня безробіття та наявності складнощів в утворенні нових робочих місць у цьому регіоні;

серйозних збоїв в роботі ринкових механізмів внаслідок припинення діяльності суб'єктів господарювання;

порушення або зупинення роботи важливих громадських закладів, які важко замінити приватними структурами;

потенційно негативних наслідків через припинення діяльності суб'єктів господарювання, що відіграють важливу системну роль в певному регіоні та/або галузі ринку;

ризик припинення безперервності надання послуг, що становлять загальний економічний інтерес в державі;

неефективних ринкових механізмів або несприятливих стимулів для кредитних ринків, що спонукають суб'єктів господарювання до припинення діяльності;

можливості втрати важливих технічних знань або досвіду.

9.3.2. виправлення ситуації за наслідком залучення державної підтримки;

9.3.3. відповідності (доцільності) заходу державної допомоги, що означає надання державної допомоги у формі, яка найменше шкодить конкуренції;

9.3.4. стимулюючого ефекту для отримувачів державної допомоги здійснювати господарську діяльність;

9.3.5. пропорційності державної допомоги поставленим цілям за якого обсяг державної допомоги має бути обмежений до мінімуму, необхідного для відновлення платоспроможності та реструктуризації суб'єктів господарювання;

9.3.6. прозорості державної допомоги, що означає доступ громадськості до інформації про заходи державної допомоги.

9.4. У разі недотримання критеріїв, визначених розділом 9 цих Критеріїв та Загальних критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, державна допомога не вважається сумісною з конкуренцією.

**Формула розрахунку максимальної суми державної допомоги на
відновлення платоспроможності або тимчасової підтримки у
рамках реструктуризації на період шість місяців**

$$\frac{\text{ЕВІТ}_t + \text{амортизація} - (\text{оборотний капітал}_1 - \text{оборотний капітал}_{t-1})}{2}$$

2

* ЕВІТ_t (прибуток до вирахування відсотків та податків) – операційний прибуток — аналітичний показник, який дорівнює обсягу прибутку до вирахування відсотків за позиковими коштами і сплати податків.

Цей показник розраховується на основі фінансової звітності суб'єкта господарювання і використовується інвесторами для оцінки прибутковості основної діяльності суб'єкта господарювання.

оборотний капітал₁ – поточні активи

оборотний капітал₂ – поточні зобов'язання

До ЕВІТ_t необхідно додати амортизацію. Потім із загальної суми повинна бути вирахована різниця оборотного капіталу.

Формула оцінює від'ємний потік грошових коштів від операційної діяльності суб'єкта господарювання за попередній звітний рік, що передував наданню державної допомоги. Половина цієї суми має забезпечити здійснення операційної діяльності суб'єкта господарювання протягом шести місяців. Таким чином, результат має бути розділений на два.

Формула застосовується тільки тоді, коли результат є від'ємним числом.